Ч. 13. (9.844) Львів, пятниця 15. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

Редакція й адміністрація: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

Передплата Місячно в краю 2000 Мп. **За границею:** В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мп. Зміна адреси 100 Мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна одного примірника 80 Мп.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Федь Федорців.

XXIV. **ЛЕН?!** 2-3

Пояснення на сторoні 8.

Львів, 14. вересня 1922.

На стару нуту. Згідно з висловом „źle się dzieje w państwie duńskiem", — діється не добре й на території Східної Галичини. Як доносять польські газети, за якими і ми реєструємо факти підпалів політичних убійств, нападів на поліцію і инші чинники існуючої під цю пору влади, Сх. Галичина найшлася в стані балканізації. Те, що ми передбачували на основі чисто фізичних правил, перед чим ми постійно перестерігали, — стало голою, страшною і — розуміється небажаною дійсністю. Розпряжність, підсичена іще польськими виборчо-анексійними задумами, змагається і погрожує в мутних филях суспільно-негативним явищ спричинити bellum omnium contra omnes.

Як дивитися на витворений у Сх. Галичині ненормальними, хоробливими умовинами життя стан, як оцінювати його без полуди на очах і мозкового затемнення у посідачів адміністраційної екзекутиви та їх інструкторів, про це мали ми вже нагоду говорити на сторінках „Діла". На жаль польському громадянству і польській владі недостає конечно потрібної предметовости в оцінюванню явищ, недостає відваги глянути правді у вічі. Там, де невідклично муситься дійти до джерел такого, а не иншого положення, мушкається про агітацію злочинних елементів, про впливи заграниці, німецькі чи большевицькі гроші і инші подібні нісенітниці, які можуть бути підхожими для заспокоєння фантазії малих дітей або недорозвинених осібняків, але які минаються з дійсністю. Замісць поставити проблему на широкій основі великої війни, проголошених кличів прав націй, боротьби за державні права з одного боку, і силою пари приноровлюваної денаціоналізації, екстермінації, економічного визиску і освітнього гетта з другого, зводиться цілу справу до ніби особистого, навіть карієровичівського невдоволення кількох осіб, котрі вперто противставляться благородним і гуманним ділам і намірам Польщі. І скінці, який вихід? Апель до багнетів, арештів, поліції і війська. Розвязка дуже проста, але ще більше примітивна. Цей універсальний лік, одержаний Польщею в спадщині по Прусії, Росії і Австрії, кібаж не був приноровлюваний всею натугою польської влади поза межі можливости, а які його наслідки? Зброя за часто уживана перестає бути страшною, всі страхіття робляться буденними явищами, всі засоби гнету і поневолення з часом перестають ділати, лиш в душі гнобленого лишається крівава смуга, котра не віщує добра.

Польська преса в оцінці подій, в освітленню явищ не сповнює супроти свойого громадянства завдання чесного, безпристрастного, спокійно-розумного інформатора і дорадника. Навпаки, ця преса вподобала собі ролю бика на еспанських ігрищах. Кожду проблему зовнішнього й внутрішнього чи посереднього значіння вона вирішує... рогами, апелем до низьких інстинктів звірячого шовінізму і сибаритського егоїзму.

Для прикладу згадаємо про одну стару нуту, яка бренькить в польській пресі від 1918 р. Це нута большевизму, якого приклонниками мимно мають бути східно-галицькі Українці. Треба признати, що на цій грі польська преса дійшла до віртуозности. Те, що в Сх. Галичині, а головно коли ходить о українські маси, большевизм як суспільне явище, не має й не може мати ніякого ґрунту, що совітський лад є чужий українському світоглядови, що кличі комунізму, розсівані в Східній Галичині варшавським комуністичним центром, не находять тут ніякого відгомону, — все це є байдуже польській пресі. Вона зрештою думає, як в часах політичного поневолення польського народу, не реальними категоріями, лиш ірреальними, фантастичними, блягерськими, наклепничими. Ріжниця тільки та, що тоді в ірреальних категоріях думання поруч служби на три фронти була й значна доза ідеалізму, а тепер її немає.

Одною із „святих правд" польської преси у відношенню до Сх. Галичини, це стара спадщина панщизняних часів. Польський шляхтич був тоді „протектором" українського селянина, як робучого тягла Те „протекторство" засвоїла собі, дякуючи польській пресі, вся польська суспільність. Мовляв — „руські людек" — очевидно „простий" — є дуже „почцівий", тільки українська інтелігенція є дуже „вархольска". Той „людек" не має ніяких бажань, він в свято і в будень молиться за польські благодати і дякує Господу Богу за те, що зіслав йому благородних, безкорисних ангелів-хоронителів в постаті польського жандарма з багнетом, польського старости, польського воєводи, польських податків, польських шкіл, польських кольоністів і польської пісні-гимну „Нє дами зємі". Але заіснували факти, які кричать, що подавана до вірування цілому ситові молитва українського селянина є злобною видумкою, що село говорить иншим тоном і иншою мовою, що — як писав „Курєр Львовскі" — „землями Східної Галичини йде широка хвиля террору, з кождим днем множаться випадки замахів, нападів, підпалу. Террор спрямований виключно проти польського населення, проти поліції і військових відділів". А прецінь ніхто инший, тільки цей самий орган польського хлопського дідича Вітоса день перед тим трактував ці явища як пустякові речі, про котрі не варто згадувати, не варта заграниці турбувати, непокоїти, не варта відслонювати жахливої дійсности, коли тут на команду, по припису має істнувати ідилля... для заграниці.

І в збереженню цеї неістнуючої ідилії той самий „Курєр" вчора покористувався иншим способом і всів на коника большевизму. В тій цілі спрепарував він навіть спеціяльну кореспонденцію із „пограниче над Збручем". „Джерел саботажу треба шукати в Чехословаччині, в Німеччині, а головно на совітській Україні", бо совітська організація Фронт мірной работи" (?!) при помочі чи ужиттю Галичан, що перебувають по другім боці Збруча, виробила таку програму шкодження Польщі: „Старатися через започаткування замішання в Польщі не допустити до нормального перебігу виборів. На випадок колиб той плян не повівся, старатися перефорсувати до польського сойму можливо велике число кандидатів о комуністичній ідеольогії". Як страшно совіти журяться польськими виборами, ще більше, як Польща виборами до московських чи українських совітів.

Значить, пущено в рух деревляного коня з польської каруселі, котрому на чолі вибито печатку „большевизм". Здається, що то вже занадто витертий аргумент. Правда, цьому коникови польська преса має дуже багато завдячити. В р. 1919 польська дипльоматія зуміла при помочі Франції представити східно-галицьке населення за прихильників большевизму. На тій основі Польща одержала мандат військово окупувати Галичину по Збруч, щоби охоронити край перед грядучим большевизмом. Також уряд д-ра Ізидора Голубовича представлялося за большевизуючий. Коли раз такий „аргумент" дає успіхи, то є надія, що не обмане й на будуче. Одно забуває польська публіцистика, що тоді ті наклепи були спрямовані проти українського уряду, а сьогодня — послугуючись тими самими наклепами — польська преса валить в польську владу у Сх. Галичині. Людовий орган, конструюючи свої видумки в деяку систему, в свойому льогічному оголоченню не довів думки до конечного заключення. Нехай же тільки дальше співає цю стару нуту, а може українська дипльоматія зуміє використати курієрський „матеріял" так само, як свого часу польська. тільки в противному напрямку.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

„Східно-галицька небезпека".

Льондон, 3. вересня 1922.

П. Valentine O' Hara, відомий англійський публіцист і знавець східно-европейських питань, містить під тим написом в англійськім політичнім тижневнику „Outlook" з 26. серпня отсю статтю:

„Найкращі приятелі Польщі, до яких я причислюю й себе, мають причини лякатися найгіршого для неї в дуже близькій будучности, о скільки вірити послідним вісткам із Східної Галичини. Найбільша небезпека для европейського мира по приводу польської експанзії поза її етнографічні границі грозить тепер не так з боку Литви або Горішньої Сілезії, як з боку Східної Галичини. Погляди д-ра Степана Витвицького, голови східно-галицької (української) делєгації на Конференцію Мира, який перебуває тепер в Льондоні, заслугують саме тепер на увагу. На його думку Польща, відновлена в інтересі мира, створює їх найбільші перешкоди для осягнення тої цілі. Йдучи за міражами своєї минувшини, Польща далі мріє про експанзію від Балтійського по Чорне Море і задля зреалізовання тих мрій вона заняла военою окупацію територію, рівну простором етнографічній Польщі; половину тої території займає Східна Галичина, заселена Українцями, яка моглаб би творити завязок могучої держави, якби російська Україна була увільнена від большевицького ярма. Яке є ціль союзних держав — питає д-р Витвицький — у вдержуванню польського панования над тою не польською територією? Така політика є безсильна і безнадійна. Вона містить зерно невдоволення і розкладу. Така політика тільки змагає до того, щоби втягнути Росію і Україну у спільну акцію проти Польщі. Питання про злуку Східної Галичини з большевицькою російською Україною тепер немає. Воно буде вирішене пізнійше, коли будуть привернені нормальні умови. Треба при тім тямити, що український національний рух був створений в Східній Галичині.

„Так довго, як Польща переступає свої етнографічні границі, не буде мира в Европі. Створення самостійної української держави в Галичині є наглою конечністю. Воно усуне одну з головних причин російсько польського конфлікту, здержить большевицьку пропаганду в тій части Европи і скріпить Польщу політично і економічно".

У виданню з 2. вересня с. р. того ж самого англійського журнала згаданий публіцист п. O' Hara містить отсю дальшу дописку:

„Нехай мені вільно буде добавити ще кілька уваг до мойого листа з минулого тижня про Східну Галичину.

„Українське населення Східної Галичини є незвичайно схвильоване отсими подіями: 1) Майбутнім процесом українського студента Федака, обжалованого за атентат проти маршала Пілсудского, виконаний минулого вересня. 2) Польський сойм ухвалив резолюцію про переведення виборів у Східній Галичині з цілю „розвязати" ту проблему так, як Польща „розвязала" виленське питання.

„Що до широко розповсюдненого погляду, що Польщі треба би дати поки що вільну руку в Східній Галичині, щоби уможливити і економічно сконсолідуватися і забезпечити торг для продуктів англійського промислу, — то теперішнє положення є проти того. Так довго, як Польща вдержує своє панування над землями, положенними поза її етнографічними межами, економічне життя в Польщі є неможливе з- причини: 1) неминучого революційного руху на тих землях, 2) хронічної грози війни за Східну Галичину між Польщею і Росією та Україною. Одночасно

польське панування над Східною Галичиною є шкідливе для економічних інтересів Европи як рівнозначне з поширюванням недуги в хорім організмі, який мусить привести на Европу багато більшу політичну і господарську катастрофу, як ми колинебудь бачили.

Допускаючи навіть, що англійські господарські інтереси скористали би що небудь на взаєминах з такою ненормальною державою, то сі тимчасові користи будуть скоро знівечені економічними втратами, спричиненими заверюхою в Европі, яка мусить бути наслідком польської анексійної політики. Звертаю увагу на отсі погляди д-ра Витвицького".

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.008 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Щоби не ширили баламуцтва!

Польські людовці хотять перемінити всіх українських селян на своїх форналів.

Не так давно, з нагоди переслідувань українського священства з приводу метрик, писав краківський орган польських радикалів що таке поступовання польської влади у Сх. Галичині виходить лиш на шкоду польській справі, бо непотрібно дразниться людей, шкодиться Польщі перед заграницею й утруднюється через се віковічне „приєднання" Східної Галичини. Той часопис радить здержатися з тою польонізаційною і екстермінаційною політикою супроти Українців у Сх. Галичині якийсь час, а бодай тимчасом її злагіднити, аж до часу признання Східної Галичини Польщі, а тоді — пише сей орган польських радикалів отверто — будемо мати прецінь доволі часу і змоги се все вповні перевести.

Отже, мовляв, сховати пазурі якийсь час, щоби замилити очі.

Мимо сього не можуть — як се щодня бачимо — видержати, щоби не нищити українського шкільництва, не кольонізувати вже тепер Сх. Галичини Мазурами з Заходу, забираючи одинокий варстат праці й прожитку місцевому беззе мельному й малоземельному населенню і т. д. і т. д. Навпаки, намагаються нагально і приспішено створити на всіх полях „fakt dokonany"...

Не будемо говорити тут про народових демократів, чи вшехполяків і инші подібні польські партії. Як відомо, в часі дебати в польськім соймі над земельною реформою заявили однодушно усі польські сторонництва, без ніякого виїмку, від консерватистів (австрійська ексцеленція Давид Абрагамович) і вшехполяків (Станіслав Грабскі, Ян Заморскі і т. д.) почавши, а на людовцях (Ян Стапіньскі, Ян Домбскі, Вінценти Вітос, Бриль) і радикалах (ксьондз Окونь) кінчаючи, що уся земля більшої посілости у Сх. Галичині має бути скольонізована виключно лише Мазурами, а місцевий український селянин не сміє одержати ані кусничка (дослівно) тої землі. Так сказали дослівно(!) усі ті панове в соймі (гл. дебата в польськім соймі в 1919 р.).

І справді сього основного принціпу держалися і держаться у нас при парцеляції з цілою „niezłomną konsekwencją," як сказав директор львівського польського кольонізаційного товариства В. Стефанус, — а щойно від недавна для замилення очей Европи в послідніх місяцях, по інтерпеляції в англійськім парляменті і мабуть за приятельською порадою Французів, почали декуди продавати й місцевій людности по чверть морга до одного морга, як самі пишуть в звітах до Головного Земельного Уряду в Варшаві „ziemi gorszej, dla oka (!)" і то головно між двірську службу (гл. Юліян Павликовський, „Земельна справа у Сх. Галичині" 1922 р. Ціна 200 Мп.)

Але не о се нам тут розходиться, — се страшна і окрема справа. Розходиться нам тут о се, що читаємо що дня, якто польські людовці (посол Бриль і инші) голосять по всіляких польських передвиборчих вічах, що їх інтерес сходиться з інтересом українського селянина, що вони — мовляв — „приятелі і оборонці" українського селянина. Се вже хиба крайно обурююче нахабство так говорити. Се вже скорше хіба міг би може сказати якийсь давний заскорузлий дідич, котрий каже, що зовсім не треба парцелювати більших посілостей, а місцевий селянин нехай дальше працює на тих широких двірських ланах, як досі „за снїп". Тут дійсно бодай часово сходився би інтерес нашого селянина з інтересом такого дідича (вже у нас білого крука), бо наш малоземельний селянин бодай не тратив би зар[обку] вже тепер свого дуже нужденного прожитку і не тратив би надії на купно грунту з парцеляції в будучности. Таких дідичів одначе у нас вже мабуть нема. І їх перевазжно огорнуло це шовіністичне божевілля. Товариство польських дідичів із Сх. Галичини з князем Влад. Сапєгою на чолі, внесло до польського сойму слідуючий меморіял: „Коли тут (в Сх. Галичині) має бути наложений земянінови (дідичеви) обовязок віддавання землі, польської землі, то обовязок той може відноситися лише до віддання її польському селянинови, щоби оба: польський поміщик і польський селянин, разом держали сторожу на кресах і не допускали до „курчення польскости". — Належить: польський характер всеї землі достаточно забезпечити" (Kurjer Lwowski, ч. 188).

Щоби баламуцтво „ludowe" не ширилося, наведемо дослівно, що сказали всі людовці і взагалі найбільші польські „демократи" про земельну справу у нас.

І так: В дискусії над звітом кольонізаційного уряду у варшавському соймі на засіданню з дня 11. мая 1920 р. сказав голова польських людовців, а пізнійший президент міністрів хлоп Вінценти Вітос: „Військо бореться вправді за вітчину, її цілість і межі, але бореться рівнож і за землю для себе. — Підчас коли польський люд терпить голод землі, величезні простори переходять (?) в rusińsk-і руки. — Треба напятнувати(!) злу волю, очивидно тих, що мають злу волю. — Переведення земельної реформи не лежить в інтересі хлопа ані беззе мельного, але в інтересі (польської) держави і мусить бути виконане". (Гл. варшавський урядовий „Monitor polski" ч. 106 з 1920 р.). І дійсно, в липні 1920 р. ухвалив польський сойм як внесок посла Вітоса, закон про примусовий викуп землі більшої посілости на кольонізацію, яку хоче Вітос негайно, як найскорше перевести.

На вічу польських людовців у Львові в салі „Гвязди" дня 25. жовтня 1919 р. сказав тойже посол Вінценти Вітос, пізнійший премієр, ось що: „Людове сторонництво виходить з засади: „кілько землі, тільки вітчини". Коли цю землю має удержатися, то до цього одинокого уповажнений є польський люд, який доказав, що не лише уміє землю удержувати, але навіть помножувати. Власники землі (це є поміщики) легковажили своє післанництво. Колиб та земля була належала до міліонів польського люду, був би люд не дав собі її видерти, не позволив би ніякому перу чи українському чи иншому, перечеркувати прав до землі, сільський люд був би від сеї землі не утікав і не лишав би свого майна ворогам. „Польська" земля (се є земля більшої посілости, яка у Східній Галичині уся в руках польських поміщиків) повинна бути лише в польських руках, відси льогічна конечність, щоби лише польський люд цю землю дістав (!)".

„При державній кольонізації ця „польска" земля мусить належати до Поляків. Поза державною роботою може повстати і інституція приватна, яка дбала би під контролею держави, щоби „польска" земля припала лише Полякам (!!)".

Так говорив голова польських людовців хлоп Вітос, всі його горячо оплескували (гляди „Kurjer Lwowski" 204 ч. з 27. жовтня 1919. орґан посла Вітоса, який подав його промову майже дослівно).

Посол Ян Стапіньскі (з лібаральнійшого і трохи світлійшого крила польських людовців) сказав у соймі при дебаті над земельною реформою ось що: „Як в ціли запевнення спокою, так і забезпечення „польської" землі на віки для Польщі треба змагати до цього, щоби вона якнайскорше дісталася в руки польського хлопа". „Хто не в словах, але ділами хоче виявити любов вітчини, той мусить бути за переведенням рільної реформи". („Gazeta Lwowska" ч. 137.)

Перший маршалок Польщі і начальний вожд Юзеф Пілсудскі пише в своїй відозві (наводимо дослівно з львівської „Gazet-и Porann-ої" ч. 5439 з 20. 10. 1920.) ось що: „Я вже предложив правительству, щоби частина цеї здобутої землі стала власністю тих (це є жовнірів. — Ред.), що зробили її польською, зросивши (uznoiwszy) її польською кровою, трудом безмірним. Ця земля струджена крівавим посівом війни, жде на засів

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

на стеринську української критики.

(Продовження.)

„Почуваємо передовсім, що події тут надто нам близькі. Що революційні картини з років 1918—1920 моглиб явитися нам в історіософічнім освітленню тільки тоді, коли автор дозволив би дивитися на них з долу, а не з гори, значить: крізь призму історичних послідовностей з XVIII. і XIX. ст., а не тільки в найблизчої близи наших днів".

Взагаліж про „Отамана Зеленого", яко роман, др О. Грицай висловився так:

„Взагалі все те, що назвати протидійством („Gegenspiel") в романі, не виходить в оповіданню про Зеленого таким могутнім, таким у своїм крузі суверенним, як сього домагається вища предметовість справжнього роману". *)

Чому так воно вийшло, про це вже я говорив вище, але однаково, ці зауваження шановного критика були для мене вказівками доброго вчителя, в якого можна вчитися і якому можна вірити, що так він на манівці не заведе. Не заведе на манівці і критика д-ра О Турянського, яка цінна для мене не тим, що прихильна, а тим, що має в собі якраз те, чого мені так бракувало при писанню свого Зеленого, а саме:

*) „Український Прапор" 1922 р. ч. 14. Відень.

„Літературний твір мусить мати свою архітектоніку так, як будівля. Коли собі уявити святиню, як гармонійну цілість, то ця цілість складається з двох частин, які назвім правою та лівою. Отже в „Отамані Зеленім" бачимо гарно викінчену праву частину, а ліва не викінчена, тільки ледви намічена. Праву частину будівлі уявляє собою сам Зелений і цілий світ його друзів і прихильників, ліву — московська стихія. Однак автор не протиставив великій постаті Отамана Зеленого, як виразникови боротьби й віри, протилежної московської постати. Вживанням рівно сильного противенства в артистичному творі осягає мистець надзвичайно глибоке враження, яке черпає свій первопочин із космічних законів життя, опертого на полярності, противенстві, контрастовості, суперечності. Чи відчувалиб ми вповні радощі, як би не було смутку і навпаки? Чи ср[ия]ло би світло нас, як би не було [тьми]? Артистичний твір це світ, космос, котрий своєю ясною основною ідеєю здіймається понад фізичний світ, який нас оточе і який з точки погляду творчої думки є тільки хаосом. Щойно з цього хаосу зовнішнього світу творить поетова фантазія космос, причім користується світлом і тінню фізичного світу. Отже з того становища світ тіней, тьми, який уявляє з себе московська стихія, автором тільки поверхово зазначений, не вичерпаний основно так, як позитивний світ, висловом якого є Зелений".

„Треба сподіватися, що Поліщук у другім виданні „Зеленого" протиставить великій постатті свого героя, як виразникові змагання до вищої мети, таку саму сильну московську постать, як рівно сильний вислів заперечення змагання Зеленого. Тоді сам Зелений перестане під певним оглядом наче висіти у воздусі, тільки стане далеко виразніше, яскравіше перед наші очі, як могутнє світло в смертельному змаганні з рівно могутньою тьмою". *)

Загально в своєму „Зеленому" я більше звертав увагу на відображення руху народньої душі, ніж з боку мистецького, а тим більше — з боку дат і правдодійсности, хоч матеріялу до сього в мене було досить. Ідея мого твору повстала від самої назви, змістом його стала мужицька дійсність дореволюційного і післяреволюційного періодів, чим бажав виявити послідовність зросту пр[и]с[п]аних сил народу, якому треба „тільки встати", але щодо пляну, то сказати по правді, він у мене був не зовсім добре складений, хоч далеко ширший, як той, по якому збудовано „От. Зеленого". Писав окремими фрагментами, часто викінчував дальший розділ, ніж починав писати попередній, а таким чином міг легко попасти під зовнішні впливи, котрі не тільки не стали на користь, а навіть на шкоду, позбавивши місцями мій твір належної йому оригінальности і ставши на перешкоді його викінченню з боку архітектоніки, що критик з „Проміння" зрозумів, яко „нагромадчування величезного матеріялу". В дійсности в мене не було точно усталеного пляну, який будувався після пляну таких російських творів, як Мережковського „Юліян Відступник", Арцибашева „Санін" і Андреєва „Сашка Жегульов". Очевидна річ, що як би не спішилося з друком, то вистудіовані технічні засоби цих письменників моглиб дати лише добрі наслідки, себто — уложивсяб відповідний романови певний свій плян, а так він не є певним і технічно з романом я не справився. Наслідком цього замітна нерівність стилю, що по части згладжується щирістю тону. — Писав більше від серця, ніж від мозку.—Своє незадоволення з приводу цього я часто висловлював перед иншими і завжди підкреслював технічну недосконалість свого твору, чим так захоплювалися деякі „любезні землячки" і що так брутально скористав критик „без жадних упереджень" Л. Білецький для своєї рецензії на „От. Зеленого" в „Ділі". *)

Живу у Львові, де досить нудьгуючої всякої всячини, котра виключно займається всякими „чутка-

*) „Веселка" 1922 р. ч. 3. Каліш-Табор.

*) „Діло" 1922 р. ч. 2, 3, 5 і 6. Львів.

) мирі, жде на тих, що меч заміять на леміш".

Ці слова є неначе доповнення заведених слів посла Вітоса, який сказав у соймі (11. мая 1920.) „Військо бореться рівнож і за землю для себе".

Людовець посол інжинір Бриль сказав на вічу польських людовців у Львові 25. 10. 1919 ось що: (подаємо дослівно за „Kurj. Lwow." ч. 204. 19) „Переходячи до відносин з українською людністю, стверджує, що P. L. (Польське стороннцитво людове) пошанує все, що їй належиться і дійде з нею до згоди. З адвокатами, які юдять за пруські і австрійські гроші, не буде числитися PSL і не буде змагати з ними до згоди. Українському хлопови подасть руку і буде старатися створити такі умовини, щоби польським і українським хлопам було в Польщі добре. Не зрећеться глдача PSL. своїх домагань. Земля, коли є в польських руках, мусить прийти до рук польського хлопа (!!)".

Слова посла інжініра Бриля, який з одної сторони каже, що його стороництво хоче подати руку українському хлопови і старатися, щоби польським і українським хлопам було добре, а з другої сторони, заразв слідуючім реченню застерігає рівночасно виразно, що уся земля, яка находиться досі в руках польської більшої посілости (а як відомо уся більша земельна власність належить виключно лише до польських поміщиків), мусить беззглядно перейти в руки лише польського хлопа, не сміє тому український хлоп дістати ні одного морга землі, ті слова наводять на дуже прикрі і дивні рефлексії.

Як це з собою погодити?

Як відомо з праць польських учених ін. пр. проф. д-ра Талея Пілята: „Podręcznik Statystyki Galicji" Tom IX|2 Lwów 1913. і д-ра Яна Рутковського: Wł sn ść tabul rna w Galicji według stanu z k ńcem r ku 1912. Wiadom. statyst. T m XXV|2 Lwów 1916. гляди цитована брошура інж. Ю Павликовського) у Сх. Галичині є вже тепер так великий голод землі, що колиб ніхто із поза кождого поодинокого повіту не прийшов до цього повіту на землю і усю до розпорядимости можливу землю розпарцельовано лише між місцеву потребуючу людність (без ріжниці віроісповідання і народности), то треба би обділити нею передовсім більше як пів міліона місцевих безземельних родин, це є майже три міліони душ місцевих сільських нуждарів, а колиб ту землю лише між цих місцевих нуждарів (Українців і Поляків) розділив, припалоби з розділу на кожду родину не більше як по одній третині морга!!!

В цім всім міститься отже хіба лише якесь трагічне непорозуміння, нельогічність, чи цинічний глум...

Є річи, де уступають всякі згляди віросповідання, народности, мови і т. д. на другий плян, а виходить на перший плян людяність, почування людськости.

Розходиться тут про чоловіка — животину (homo-animal, не homo sapiens.) який відчуває як звірина голод і зимно, який мусить серед мук гинути і вигибати, коли не має чим заспокоїти голоду.

Як відомо, через сотки літ сидів той східно-галицький селянин на своїй землі як вільний чоловік і випасав худобу, управляв ріллю, плекав пчоли, ловив рибу, полював по лісах Нещасна доля веліла йому дістатися опісля під владу польських королів, які з часом надавали цілі простори землі своїм заслуженим полководцям чи иншим заслуженим для себе або Річипосполитої людям, враз з місцевою селянською людністю. Через кілька століть працював цей місцевий рільник на тій самій землі вже як паншизняний хлоп. — При знесенню панщини наділено цих кріпаків скупенькими наділами землі, які після роздроблення ще більше змаліли, і цей хлібороб, сидячи на своїх клаптиках землі, чи то як „халупник" чи як малоземельний „господар" на двох моргах жиє дальше головно з того, що робить (вже як „вільний" робітник) на широких панських ланах, щоби заробити на бідний прожиток. Бідує, гарує не доїдає, але всеж якось жиє і чекає кращої будуччини, як не для дітей, то бодай для внуків. Все надіється на якусь „земельну реформу".

У дворах на цих широких ланах сидить всюди польський поміщик. На тисячу моргах або й більше, а часом і на десятках тисячів моргів, сидить звичайно лише одна родина, це є звичайно не більше як пять осіб. Вони самі не лише що фізично не роблять на цих грунтах і потребують все дуже значного числа робітників до роботи на цих ланах і в господарстві, але і надто до своїх особистих услуг багато служби.

Бідні люде зі села заробляють отже у дворі, жнуть за сніп, беруть картофлю за гару і т. д. тай мають чим нужденно дотягнути від переднівку до нового переднівку.

Поміщик все таки потребує того місцевого селянина, він не хоче, щоби він був надто розумний, щоби організувався, домагався своїх прав, але мимо всього потребує, щоби той селянин жив вегетував і робив на його ланах.

Коли посол Ян Заморскі писав, що ані один морг землі з більшої посілости у Східній Галичині, яка прецінь є в цілости лише в руках польських поміщиків — не сміє дістатися в нічиї руки, як лиш виключно в руки польського хлопа (гл. „Słowo Polskie" ч. 284), коли й усі инші голоси у варшавськім соймі в червні і липні 1919. р. в дебаті над земельною реформою заявилися так само, то це було прикро читати із загально-людського становища, не якогось національного, бо тут розходиться о щось вищого понад всякі національні чи віроісповідні справи, о почуття простої людяности, — але як тепер чути від п. посла Бриля, в однім реченню слова „про подання руки" українському хлопови і запевнення „добра" для нього, а рівночасно в слідуючім реченню безжалісний для нього засуд смерти через се, що на ті широкі панські лани в його селах, на яких він бідолаха досі у свого дотеперішнього дідича заробляє на свій хоч нужденний кусник хліба, — мали би прийти инші „нові дідичі", які вже одначе не будуть потребувати його до своїх покоїв і на свої грунти, бо їх буде вже не пять привиклих до вигід і послуг осіб, але сотки і тисячі осіб, — які самі уміють все для себе зробити, — а він не сміє дістати ані одного морга з тих ланів, — то як це погодити?

Пан посол Бриль хіба добре не подумав, як це мав проголосити.

Викидати так з легким серцем три міліони душ людських на голод і холод і ще їм казати при цім солодкі слова, на це був би не мав посол Бриль не лише серця, але і чола. П. Бриль забув хіба, що чоловік родиться вперед чоловіком, а аж опісля є Поляком чи Українцем, Англійцем чи Німцем, римо-католиком, греко-католиком чи Жидом і т. п.

Ось яке є становище польських людовців!

ми" та „сурмограйством", а через те вже заздалегідь чув:

„Ви чули? На вас ганебна рецензія має писатися"...

„Ви чули? На вас ганебна рецензія вже пишеться"...

Нарешті ця рецензія стала вже друкуватися, що дало мені змогу ознайомитися з її вмістом.

III.

Зачинає Л. Білецький „від давнини сивої" і так, по трупах славних лицарів нашого минулого, приходить до розбійника Савицького і підходить до Зеленого:

„Перша спроба художнього змалювання цеї цікавої постаті належить молодому сучасному письменникови, що перебуває зараз у Львові - Климови Поліщукови під вище наведеною назвою. Роман Поліщука вийшов на початку 1922 р., а був написаний за літо і осінь 1921 р. Складає він другу частину „трильоґії українського визволення" якби другий етап в художній концепції автора українського визвольного руху.

Згадавши, як то авторови „Зеленого" повелося в „деникарській критичній літературі", він ілюструє це поводження низкою спеціяльно підібраних уривків з критики д-ра О. Турянського і каже:

„Наше слово, на жаль, буде великим дисонансом в оптимістичному хорі дотеперішніх критиків романа К. Поліщука, хоч відносимося до твору цілком обєктивно без жадних упереджень, а лише з обовязку в інтересах кращої долі розвитку української поезії та її творців".

Застерігши себе „обєктивністю без жадних упереджень" — критик ще трохи балакає про те, як то саме пишуться романи (чи не після підручника Смирновського?) і скільки саме витрачають на це часу автори, а потім переходить до „діла":

„Не рахувався з цим забобоном і Клим Поліщук. Документами для його романа були чутки та випадкові, газетні повідомлення про діяльність Зеленого. Через те в ньому так мало справжніх історичних та реальних фактів, а більше фактів зі своєї власної фантазії. За те джерела під руками автора були і одним із найбільших джерел був твір російського (на жаль!) письменника Леоніда Андреєва „Сашка Жегулев".

„Під безоглядний вплив цього твору і попав „Отаман Залений" в руках Клима Поліщука".

І починає доводити це тим, що сюжет роману „Сашка Жегулев" розпадається на дві частини, як і „От. Зелений", а далі намагається встановити спорідненість (навіть — ідейну) між скучаючим реалістом Сашею Новіковим і Данилом. В доказ цього пробує навести „анальогічні" місця, а саме:

(Продовження буде.)

Союз Народів.

Справа національних меншостей.

На засіданню політичної комісії Союзу Народів дня 11. ц. м. розглянено справу національних меншостей. Проф. Мюрей делегат Полудневої Африки предложив 5 внесень: 1) Застерігаючи Раді Союзу Народів право безпосередньої акції у випадках нарушення договору, комісія думає, що найкращою дорогою для вдержання добрих взаємин між урядами і меншостями є дорога їх взаїмного, неофіціяльного порозуміння. Комісія предкладає, щоби Рада мала до розпорядження більший персонал. 2) У випадках ріжної інтерпретації при примінюванню договору, поручає комісія відклик до міжнародного трибуналу. 3) Комісія думає, що в деяких місцевостях з мішаним населенням треба буде передати опіку над меншостями постійним представникам Союзу Народів, які провірювали би стан взаємин між обома сторонами. 4) Комісія признаючи засадничо право меншости до опіки Союзу, підчеркує обовязок меншости, що до льояльної співпраці з більшістю. 5) Комісія висказує надію, що держави, які не підписали зобовязань, будуть поводитись з меншостями з такою самою справедливістю і толеранцією, як це застережено в договорі про меншости.

Делегат Латвії Вальтер відповідаючи Мюрейові, зажадав виготовлення загальних засад, які обовязуючи всі держави, поклалиб рівночасно кінець поділови на держави, що підписали договір про меншости і на держави упривілейовані, які не мають ніяких зобовязань

Австрійська справа.

Австрійська комісія Союзу Народів радила онодї дальше під проводом Бальфура. Предметом дискусії був ряд питань, які виготовила фінансова і економічна комісія. В дискусії взяли участь: Бальфур, Імперіялі і Бенеш.

Австрійський міністр Ґрінберґер давав кількакратно жадані пояснення. На четвер 14. ц. м. скликано в друге засідання австрійської комісії 5-ох під проводом Бальфура.

Праці поодиноких комісій.

Пат. доносить, що праці поодиноких комісій Союза тревають дальше. Перша комісія займається правними питаннями і конституційними справами, друга справами організації гігієни при Союзі Народів, третя розглядає проєкт Сесіля в справі розоружень, четверта комісія радить над проєктом міжнародного буджету бюра праці, пята комісія перевела провірку над звітом дорадчої праці для справи опіюм а шеста розглядає дальше справу національних меншостей. В тій останній комісії забирали до тепер голос Пуста, Ашкенази, Нанзен, Сесіль і Мюрей.

З Волині.

Селянський зїзд.

В неділю, дня 17. вересня в Володимирі має відбутися селянський зїзд представників сіл володимирського повіту; кожна громада має прислати по двох делегатів. Зїзд скликає український виборчий комітет у Володимирі. На зїзді має бути обмірковована справа виборів до сойму й сенату і справа селянської організації.

Передвиборча акція.

Центральний український виборчий комітет Холмщини, Підляша, Волині і Полісся, а рівнож повітові комітети, випустили ряд передвиборчих листків. Центральним Комітетом випущений листок, який в популярній формі подає виборчу інструкцію. Володимирським і луцьким комітетами випущені листки з закликом селян на селянські зїзди, які виясняють значіння виборів й застерігаються проти польських партій, що аґітують на Волині. Всі ці листки були широко розповсюджені між місцевою людністю

Звільнення з посад.

Нас повідомляють, що в звязку з наближенням виборів звільнення з посад Українців, яке проводилось весь час, зараз набрало

особливо широкий і масовий характер.

Закриття російської гімназії.

В Дубні з початком цього шкільного року зачиняється російська гімназія з огляду на те, що вона не одержала дозволу на дальше істнування. Адміністрація цеї гімназії весь час дуже ворожо ставилася до української справи, зреклась завести виклади української мови, а натомісць завела виклади польської мови й всіма засобами манифестувала свій польський патріотизм й льояльність. Але всі запобігання не помогли. Слід завважити, що серед педагогічного персоналу цеї гімназії поважну ролю відограв один галицький москвофіл.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Льва Мартиновича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Вибори.

Перша жертва польських виборів.

В с. Іванівці пов. Скалат польські людовці скликали передвиборче віче. Тому, що на віче майже ніхто не явився, вперті агітатори пішли під церкву і силою стягали українських селян на віче. Підчас промови одного з польських нагаянячів Поляки спровокували Українців. Підчас заметушення Поляк Міхал Бурштиньскі пхнув Українця Остапа Ковцуна ножем в груди, ранячи його смертельно. По трох мінутах Остап Ковцун помер. Що йно на другий день убийника арештовано.

Злодії ють-ся.

Польська партія „Wyzwolenie", яка мовчала три роки, не бачила терпінь наших селян, не піднесла одного голосу в обороні прав українського народу, тепер нагло убралася в маску приятеля Українців і видала таку відозву:

До українських хліборобів та робучого народа.

В польській державі розпочалася борба виборча. З одної сторони стає польський обшарник та його слуги — капіталісти, та всіляка тьма реакції, котра хотіла би верховодити над масами народу — топтати свободу та права так польського як українського хлопа.

З другої сторони іде партія польських хліборобів „Визволення" котра несе свободу, право та демократичний закон для всіх жителів республіки, земля, власть та просвіта — для цілого селянського та робучого народа — се прапор партії „Визволення".

Проч з війною — то клич, котрий поширюємо серед мас народа.

Нині не час на війну. Нині є хвиля на великі реформи суспільні. Ждуть нас слідуючі праці: Відібрання лісів та переведення реформи рільної, котра поділить землю між хлопів-хліборобів так, щоби найбіднійше та працююче селянство одержало свою справедливу пайку.

Проч з заволоками-спекулянтами, що видирають его працею та кровю оброблювану з поконвіку землю!

Податки та налоги мають бути справедливо розложені на цілий нарід а передовсім на богачів і тих, що посідають великі простори землі.

Морг бідака буде платити меньше податку, як морг обшарника та спекулянта.

Правительство мусить дати поміч спілкам та кооперативам бідних хліборобів.

Свобода для цілого робучого народа.

Свобідне слово в домі, в церкві, в уряді і школі так найнизших як найвисших властий. Свобідний розвиток нації української.

Опіка суспільна зі сторони держави над найбіднійшими: інвалідами, вдовами та сиротами военними та безземельним і малоземельним хлопом, — се бажання партії „Визволення".

Український народе! Хвиля важна. Вибирай, чи маєш мовчати а через се спричинити побіду великих панів-вельможів, магнатів та всілякого рода перекуплених хрунів, чи маєш дати свій важний голос на партію „Визволення", котра веде боротьбу за правду — за нашу та вашу свободу.

Нехай живе прапор „Визволення". Хлопи ставайте в ряди. В день голосовання йдіть всі гуртом та дайте доказ, що вмієте боронити свого хлопського інтересу, — що хочете з партією „Визволення" визволити себе, свою рідню, свою честь з під ярма панського.

Польска партія хлопска
„Визволення".

Варшава, 1. вересня 1922.

На того рода провокаційні відозви наше селянство не дасться зловити. Воно знає куди йому дорога до нашого, українського Визволення.

Передвиборчі обіцянки польських партій чули ми нераз. Обіцяв пан кожух та тепле його слово.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Кравого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Грецько-турецька війна.

Після здобуття Смирни.

„Шікаго Трібюн" доносить зі Смирни, що англійський уряд передав представникови З'єдинених Держав охорону своїх інтересів в Смирні. Той самий денник доносить, що завдання удержати порядок в місті взяли на себе міжсоюзні війська. З Смирні патролюють на улицях французькі, італійські і американські відділи.

Уряд Ангори в справі грецьких насильств.

Римське представництво Кемаля Паші переслало до Союзу Народів телеграму, де звертається увагу Союзу на грецькі насильства в Малій Азії. Супроти цего турецький уряд складає зі себе всяку відповідальність за можливі наслідки. Рада Союзу Народів відповіла ангорському урядови, що все таки не може звільнити його від обовязків гуманного ведення війни.

В обороні невтральних поясів.

„Польрад" доносить з Ліфильду, що уряди союзних держав рішили недопустити до нарушення невтральної полоси через Турків. Засаду недоторкаємости невтральної полоси стверджено вже в часі, коли Греки хотіли зайняти Царгород. Тепер звернено увагу Турків на те, що союзники й на далі не думають відступити від цеї засади.

Погрози Турків.

„Дейлі Експрес" доносить з Царгороду, що Турки обсадили місцевости Карасель і Балікестрім, недалеко проливів. Турецька преса домагається війни на випадок, коли не звільнено би Дарданелів і заявляє, що Турки при помочі багнетів подиктують мир союзникам. Той самий денник доносить з Каіро, що побіди Кемалістів викликали в Єгипті велике вдоволення. Рішено влаштувати бенкет в честь Франції за її приязну політику у відношенню до Кемалістів.

Солідарність союзників.

До „Дейлі Нюз" доносять з Царгороду, що до англійських військ на півострові Ісмід прилучилися також французькі й італійські відділи. По думці денника, підчеркнено в цей спосіб солідарність союзників.

Мир за ціну Адріянополя.

Парижський представник Ангори Шерид Бей заявив співробітникови „Дейлі Експресу", що одинокою надією на мир є згода Англії на зворот Туреччині Адріянополя. Коли англійський уряд це переведе, то тоді буде можна скликати конференцію, яка полагодилаб справу уміжнароднення проливів. На випадок, коли Англія признасть Туреччині Адріянопіль і зверхність над Царгородом, Туреччина не піднесе претенсій до Месопотамії. В противному випадку, Турки зроблять все, щоби перешкодити англійському пануванню на Сході. Туреччина простягає руку до згоди, а річю Англії є її приняти.

Дипльоматична нарада в справі гр.-тур. війни.

Льондонські часописі доносять що на днях відбудеться нарада дипльоматичних представників антанти в справі грецько-турецької війни і побіди військ Кемалістів. Англії ходить в першу чергу о Царгород.

З польських справ

Пілсудскі у Львові.

Начальник польської держави Пілсудскі приїхав до Львова на „Тарґі Всходнє", відкіля поїде до Румунії, де йому заповіджено приняття згідно з церемоніялом для коронованих голов.

Воєнний стан на Горішньому Шлеську.

Варшавський „Пшеглонд Вечорни" довідується з певного жерела, що в звязку з подіями на Горішньому Шлеську мають бути видані дуже енергічні і далеко йдучі зарядження.

Осінна сесія польського сойму.

Після приготованого соймовою канцелярією пляну чергової сесії польського сойму, маршалок Тромпчиньскі має перед початком пленарних засідань скликати конвент сеніорів. На конвенті мається задецидувати, в який спосіб треба вести наради і скільки уладити пленарних засідань, щоби сесія не тривала довше як 10 днів.

Карєра репортера.

„Слово Польске" повідомляє, що першим секретарем польського посольства в Парижі має бути призначений віцедиректор східного відділу міністерства закордонних справ Шмуликевич, ще недавно підрядний репортер в „Дзеннику Куявскім". Досі цей панок в міністерстві закордонних справ являвся фахівцем по українським справам.

Жиди і „автономія".

Дня 12. вересня президент польських міністрів Новак мав конференцію з представниками Жидів сіоністів Східної Галичини.

В склад сіоністичної делегації входили: д-р Райх, д-р Розмарін, д-р Зільберштайн.

Делегація заявила, що який небудь проєкт автономії не дасться здійснити без волі населення і стрінеться з енергічним опором та протестом.

„Chwila" доносить, що проєкт автономії вже принятий радою польських міністрів. Проєкт є опертий на конституції, узгляднює національність польську та українську, має загальний плян утворення соймиків при воєвідствах.

Цей проєкт внесе уряд до сойму як наглий внесок дня 18. вересня.

Будівельні кредити.

Польський міністер фінансів виступив перед радою польських міністрів з внесенням о признанні дальших кредитів в висоті около півтори міліярда мар. п. на будівельні цілі. Ця сума, так, як і попередні, має бути поділена поміж банкові інституції, на які польський уряд має безпосередний вплив. Банки мають давати кредит перш за все будівельним кооперативам, громадам а в кінці й приватним особам.

Не буде залізничого страйку.

Представники польських залізничників внесли до польського уряду цілий ряд домагань з заявою, що на випадок несповнення їх, вони приступлять до загального залізничого страйку. Тепер доносять варшавські часописи, що на конференції представників залізничих союзів з польським премієром і міністром фінансів Ястшембским прийшло до порозуміння, супроти чого гроза страйку відхилена.

РІЖНІ ВІСТИ.

Бельгійські делегати в Парижі.

З Брюсселя доносять, що бельгійські делегати Деля Кроа і Бемельменс приїдуть на днях до Парижа, де відбудуть нараду з головою комісії відшкодовань п. Дібоа. Реченець засідань комісії відшкодовань ще не усталено. На четвер дня 14. ц. м. заповіджено приватні наради членів комісії для ухвалення засад поступовання супроти Німців.

Засідання англійської палати громад.

„Івнінг Нюз" доносять з Льондону, що англійська палата громад, яка мала зібратися щойно в листопаді, відбуде засідання вже в половині жовтня. Причиною цего є останні події на грецькім фронті.

Ген. Сікорскі в Парижі.

З Парижа доносять, що прибув там начальник польського генерального штабу ген. Сікорскі. В день свого приїзду видав ген. Сікорскі великий бенкет для французької генераліції.

Позичка для Австрії.

„Matin" сповіщає, що Швайцарія, Чехія й Італія постановили позичити Австрії 15 міліонів фунтів стерл. й завязати з нею торговельні умови. Австрія мусить зобовязатися приняти в справі гарантій умови, встановлені Союзом Народів, які торкаються фінансового, політичного й військового контролю.

Сербська нота.

Югославянський посол в Софії вручив болгарському урядові ноту іменем свойого уряду а також урядів Румунії і Греції в справі боротьби з рухом болгарських комітаджів в полудневій Сербії, Македонії і Добруджі.

Італія і Австрія.

На раді міністрів міністер справ заграничних Шанцер виложив основні принципи італійської політики в австрійській справі. Італія є тої думки, що було би великою небезпекою для европейського миру, коли би Австрія стратила незалежність. Через те обовязком всіх держав, що підписали сен-жерменський трактат, є підтримувати Австрію.

ТЕЛЄГРАМИ.

За повернення кор. Константина.

Льондон. (ПАТ) Авас Грецькі кольонії в Англії і Злуч. Державах ухвалили резолюції з домаганням вбликаціі короля Константина і повороту Венізельоса.

Союзники і пролив.

Царгород. (ПАТ.) Авас. Союзники рішили зістромити на границі невтральних полос Дарданелів і Царгорода прапори союзних держав.

Гіндуси і турецька справа.

Сімля. (ПАТ.) Авас. Мусулманські члени Державної Ради і Законодатних Зборів вислали до Л. Джорджа телеграму, що житєвою є для них конечність додержання точної невтральности в грецько-турецькому конфлікті. Рівночасно вислали вони до віцекороля іменем 69 міл. Гіндусів резолюцію, в котрій висловлюють погляд, що принціпіяльним услівєм пацифікації Бл. Сходу було таке, котре признавало би Туреччині крім панування в М. Азії Тракію з Адріянополем і усунуло контролю в Царгороді над проливами, як і гарантувало релігійну свободу, визнаючи султана Каліфом Іслям у.

Ірляндський парлямент проти повстанців.

Деблін. (ПАТ) Дейли Ейрін апробував 45 голосами проти 15 становище правительства проти повстанців.

Новий чеський кабінет.

Прага. (ПАТ.) Вкб. „Богемія" доносить, що Свегля предложить в найблизчих днях през. Масарикови лісту нового кабінету. Згідно з цісю лістою Свегля мав би обняти президію кабінету, Рашін фінансів, а Бенеш задержав би теку закорд. справ. Іменування нового кабінету має послідувати щойно після повороту Бенеша.

Зайняття Брусси.

Царгород. (ПАТ) Кемалістичні війська зайняли вчера остаточно Бруссу. Грецьким відділам удалося на час вийти до Родосто.

Німецькі делегати в Парижі.

Париж. (ПАТ.) Державні секретарі Фішер і Бергман прибули вчора в полудне до Парижа.

Відложення засідання Союза Народів.

Женева. (ПАТ.) Шат. Слідуюче пленарне засідання Збору Союза Народів назначене зразу на четвер, відложено до пятниці перед полуднем.

Стан облоги в Царгороді.

Ліфилд. (ПАТ.) Наслідком останніх ексцесів проти союзників в Царгороді, ген. Герінгтон оголосив у місті стан облоги забороняючи всякі демонстрації і уличний рух вечером і нічю. Місто має заплатити відшкодування за заподіяні союзникам шкоди. Зарядження Герінгтона мають пригадати Туркам, що господарями Царгорода є союзники.

Справа проливів.

Льондон. (ПАТ) „Таймс" пишуть у справі свободи морських проливів, що великодержави антанти мусять глянути відважно правді в очі і супроти нових подій рішитися на спільну політику. Свобода проливів, це загальний інтерес.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (12) число „Діла" сконфісковано за закінчення вступної статті, за передрук нотатки в „Ere Nouvelle" і за новинки взяті з польської преси.

— **Конфіската „Світа Дитини".** Львівська прокураторія сконфіскувала останнє число (17—18) „Світа Дитини" за вірш „Наш Шлях".

— **Замах на стацію в Стрию.** „Dziennik Ludowy" доносить, що дня 26. серпня невідомі особи підложили 4 динамітові набої під залізничу стацію в Стрию. Набої були получені з електричним апаратом, так що найблизший потяг мав нарушити апарат і спричинити експльозію. Жінка сторожа запримітила бомби і донесла поліції. Від кількох днів військо і поліція стоїть на варті біля всіх державних будинків.

— **Мало не катастрофа.** Нам доносять: З 9 на 10. ц. м. в Оброшинськім лісі під Львовом зрушив хтось шини на шляху Львів-Самбір, в наслідок чого прийшло потрясення особового поїзду, який вийшов зі Львова о півночі. Поїзд на хвилю стримано. При здвигненій шині лежав залізний дручок, котрим правдоподібно хтось нищив шини. Дручок забрала поліція, виновника не найдено.

— **Ревізія на провінції.** Щоби примусити населення до виборів, жандармерія в Скалатщині тероризує населення в страшний спосіб. В с. Іванівці переведено ревізії у Михайла Зайця, Гарасима Крупи, Василя Крупи і Ілька Блятника. Жандармерія хотіла арештувати студ. Михайла Крупу за те, що радив селянам не йти до виборів, але йому удалося втечи.

— **Жандарм застрілив селянина.** „Gazeta Codzienna" доносить, що в Равщині жандарм застрілив селянина за те тільки, що той ломив галузя у двірському лісі. І редакція висше згаданої газетки сміє ще в тому самому числі нарікати, що жандармерія замало енергічна і плакати за тими часами, коли ціле село дрожало на згадку, що: „жандарм іде". Минулося!

— **Крадіж в церкві.** В Липниках мостиського повіту злодії викрали з церкви чаші та инші дорогоцінности.

— **Мазурські бойки.** В ночи з 10. на 11. ц. м. пігнав Михайло Партика, господар з Корелич пов. Перемишляни, пасти коні на своє пасовиско за селом. Нагло серед темної ночи почув голос в мазурськім акценті: „Оддай кабане револьвер". Трох драбів кинулося на господаря, а поваливши його на землю, смертельно побили і забрали йому нові чоботи. Коли остаточно Партика вирвався з рук опришків та сів на коня, мазури пустили за ним кілька стрілів з крісів.

— **Пілсудскі у Львові.** Дня 14. вересня в дорозі до Букарешту спиниться у Львові деякий час Пілсудскі. Польська преса з жалем нотує факт, що Пілсудскі тим разом не відвідає „Всходніх Таргуф" так, як минулого року.

— **Бандитизм в Угнівщині.** В Угнівщині на протязі трох тижнів занотовано 3 бандитські напади, на властителя фільварку в Бикові, на купців, що їхали на села і на Німця, який повернув з Америки. На цего останнього напало 10 бандитів у військових мундурах, з крісами в руках і звязавши господаря та жінку, забрали кількасот долярів, золоті годинники та перстені.

— **Гумові вулиці.** В Льондоні повстав проєкт брукування вулиць гумою замісць каміння. Знатоки запевняють, що гума буде більше тривала як инші матеріяли і усуне гамір та туркіт коліс в цілому місті, яке терпить від надмірного руху і недостачі тишини та спокою.

— **Село ідіотів.** Відомо є, що в гористих околицях бувають села, які цілком відірвані від світа, котрі жиють власним життям не маючи звязків з другими селами. В таких селах люде женяться звичайно в крові своєї родини, наслідком чого населення вироджується, карловатіє. Німецька преса доносить, що у Шварцвальді недавно найдено таку оселю, яка від десяток літ не тямить випадку, щоби хто з того села женився в иншому селі. Бувають випадки, що брат живе із сестрою. Сконстатовано, що наслідком того, в тому селі нема ані одної родини, в якій не булоб ідіотів. Бувають родини, які складаються із самих тупоумних, карловатих та кретинів.

— **Проти целібату.** Італійська преса доносить, що римські кардинали та епископи вислали до римського папи меморіял з просьбою о знесення целібату. На думку кардиналів целібат противиться законам природи і не доводить до цілі, себто до моральної чистоти. Меморіял кінчиться заявою, що італійське духовенство буде боротись з усіх сил за скасовання целібату.

— **З минувшини Троцкого.** Гішпанська преса доносить, що перед війною Троцкий був арештований в Гішпанії, як „підозрілий анархіст". Через кілька тижнів гішпанський уряд увільнив Троцкого і вислав за кордони краю. Димісіонований голова ради міністрів гішпанського уряду, який звільнив Троцкого, заявив недавно в розмові з одним кореспондентом: „Я увільнив Троцкого перед війною з тюрми. Коби ми були знали, що за птиця той Троцкий, ми булиб його тримали в тюрмі і до сьогоднішного дня".

— **Так як у Львові.** В Філядельфії завалився 11 поверховий будинок і то на вулиці де панує найбільший рух. Згинуло богато осіб, а ще більше було ранених.

— **Австрійський конзулят у Львові** перенісся до нового льокалю при вул. Браєрівській ч. 14.

— **Церковні річи найдено в городі** при вул. Лішинського ч. 35. іменно золоту чашу, пушку, корону, ложечку і т. д. Річи ті очевидно викрадено з якоїсь церкви і сховано в тому городі.

— **Проч з жінками!** З Італії доносять що тамошні воєнні інваліди, які повернувши з війни не мають змоги дістати праці, почали енергічну боротьбу з жінками, що працюють в ріжних бюрах та підприємствах. Інваліди зорганізувалися в товариство, яке домагається праці в першу чергу для тих, що боролись на війні. Головним кличем тої організації є: „Проч з жінками!"

— **Позір Золочівщина!** Шкільний зїзд відбудеться 18 вересня ц. р. о 12. год. в салі дому Шашкевича (Підвійте). З огляду на вагу справ, які порушиться на зїзді й на конечність порозуміння й вирішення їх повітовим зїздом числимо, що вся інтелігенція й усе свідоме селянство візьме участь у зїзді без огляду на запрошення. — *Старшина кружка УПТ.* 673 1—3

— **Футра,** також уживані всякого рода продавайте або замовляйте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 452 9—10

— **Виставка збірки з В. Пешанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальоґ 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власниками збірки. 5—?

Вписи на всі степені вечірніх доповняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 95. переполуднем і пополудни в урядових годинах. Є громадянським обовязком кождого Українця-промисловця вписати своїх термінаторів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 1—5

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

с. Помоняти, жертви в збіжу: від 1—5 кг. Дмитро Кузик, Іван Кузик, Іван Чопик, Андрій Веренчук, Я. Заліський, Ол. Джичко, Ю. Мудра, Андрій Бойчак, М. Петришин, Михайло Петришин, Ядв. Малиіо, Йосиф Пекарек, Ядь Кузик, Ф. Хомас, І. Грушка, Д. Чечель, Іван Генега, Ол. Николишин, Федь Бойчак, Ф. Ворона, М. Чопик; в грошах: по 300 мп. Д. Бойко, С. Слободян, Гр. Клапко, по 200 мп. Ол. Александрович, Ол. Чопик, Ел. Кішенюк, по 100 С. Віллiг, П. Деркач.

Шешори пов. Косів. 5.000 о. Іван Рогужинський, 3.000 Волод. Глібовицький, 2.000 Денис Бурачинський, по 1.000 В. Якібчук Івана, Ів. Олексюк, Ів. Фелещук, Ів. Угринюк, Гн. Соколюк, П. Слижук, Мик. Якібчук, Ів. Василещук, А. Лущчак, Анд. Мельничук, П. Якібчук Мих., Д. Олексюк, Мих. Василещук, Якібчук Ів. Мих., Ів. Михайлюк, Мик. Михайлюк, Матвій Скорецький, Мик. Соколюк, І. Крилюк, Вас. Миклащук, Вас. Мельничук, Вас. Шкромюк Гаврила, Вас. Шкромюк Івана, Ю. Іванишин, П. Булапський, Андрій Греметчук, Дм. Греметчук, Мик. Цикалюк, Ю. Полівчук, Вас. Михайлюк Іль., Вас. Іванишин Ів., Вас. Олексюк, Вас. Братівчак, Мик. Ткачук, Ол. Лущчак, Мик. Братівчак, Дм. Братівчак, Мик. Михайлюк, Лев Шкромюк; по 600 Вас. Атаманюк, Анд. Мартищук, Онофр. Бочинський, по 560 Лесь Мелянчук, 535 Вас. Казімірчук, по 500 П. Олексюк Івана, Гр. Мельничук, Вас. Шкромюк, Мих. Соколюк, Ф. Олексюк, Олена Крисюк, Ів. Соколюк, Вас. Соколюк, Ів. Гродюк, Ів. Слижук, Дм. Слижук, Тан. Слижук, П. Братівчак, Дм. Попівчук, Ів. Михайлюк Вас., Петро Михайлюк Вас., Дм. Михайлюк Вас., Леся Ткачук, Вас. Іванишин, Дм. Двериичук, Пар. Бойчук, Анд. Михайлюк, Вас. Дубравський, Мик. Угринюк, Мих. Олексюк, Мат. Кралюк, Мик. Олексюк, Наст. Грекуляк, Анд. Соколюк, Леся Якібчук, Мик. Іванишин, Дм. Семенюк, Ів. Ткачук, Петр. Угринюк, Мар. Якібчук, Ів. Василищук, Ст. Олексюк, Петро Якібчук, Вас. Крилюк, Ілько Мельничук, Хар. Соколюк, Ф. Василищук, Леся Шкромюк, Порф. Палагнюк, Й. Домбровський, Ю. Мельничук, Мик. Шкромюк, Пар. Мартищук, С. Скорецький, Фр. Скорецький, Мик. Скорецький, Ів. Гродюк, Ф. Греметчук, Ю. Михайлюк, Вас. Ткачук, Фед. Вас. Михайлюк, Мик. Братівник, Мих. Шкромюк, по 400 А. Василащук, Вас. Якібчук, П. Юрійчук, Мик. Біленчук, П. Скорецький, по 300. Кат. Грекуляк, Вас. Олексюк, Ів. Соколюк, Ів. Кітлярчук, Мих. Іванишин, Леся Мельничук, П. Семенюк, Мик. Іванишин, Анд. Григоришин, по 20, П. Крисюк, Іль. Олексюк, Юр. Лаврук, Р. Файгер, Вас. Шкромюк, Вас. Лаврук, Іл. Братівник, Г. Файлер, Мик. Михайлюк, В. Скорецький, Гаф. Піскальська, Мик. Соленський, по 180. Вас. Якібчук, 140. Феркалюк Юрко, по 100. А. Козловський, Д. Братівник, Ів. Семенюк, А. Циканюк, Кат. Циканюк, А. Євчук, А. Ткачук, Ф. Соколюк, Я. Соколюк, Я Соколюк. Вас. Миклащук, Мик. Слижук, П. Дубравська, Ів. Василащук, П. Меленчук, М. Келеджук, Пар Якібчук, Вас. Олексюк, Пр. Мельничук, Юр. Шкромюк, Юр. Палагнюк, Дм. Кашевчук, В. Оліховський, Ів. Греметчук, Дм. Циканюк, П. Боринський, Ол. Мельничук, Ів. Михайлюк Федора. Инші менше як по 100 мп. Кукурудзу: Микола Мельничук, Ів. Олексюк, Мик. Лутчак, А. Циканюк, К. Циканюк, Ів. Максимюк, Ю. Максимюк, Ф. Максимюк, Вас. Палагнюк, Вас. Мельничук, Л. Мельничук, Ол. Олексюк, Дм. Попівчук, Вас. Якібчук, Вас. Якібчук, Вас. Олексюк, Ю. Крилюк, Кат. Мартищук, М. Яковенчук, Ф. Гродюк, І. Шкромюк, Л. Шкромюк, І. Василищук, Ю. Мельничук, фасолю: Ол. Полагнюк, П. Полагнюк, Як. Крилюк, В. Василащук, Ол. Мельничук, Т. Лутчак, Вас. Лутчак, Ол. Слижук, П. Василащук, жито Андрій Михайлюк Івана, бараболю: Л. Братівник, Юр. Лутчак,

ВІСТНИК КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ „ГОЛОДНІЙ УКРАЇНІ“

Під увагу Громадянства.

Комітет допомоги „Голодній Україні“ звертається ще раз до нашого Громадянства з покликом, щоби найдальше по конець вересня покінчило збірки і прислало звіти. Спеціяльно в станиславівськім Воєвідстві, де є дозвіл на збірку, нехай акція розвинеться скоро, головно в тих повітах і селах, де або мало, або нічого не зібрано. Ждуть нас збірки на приватні школи УПТ., котрі инакше треба би замкнути, та на инші культурні і національні цілі. Тому ще раз кличемо до Громадянства, щоби енергічно і скоро перевело збірку, бо тягнути в нею в безконечність годі. При сій нагоді повідомляє Комітет Громадянство, що на книжочку „Дністра“ вплинуло досі 32,203.386 мп. (трийцять два міліони двіста три тисячі 386 мп.)

Для придніпрянських учених.

котрих приїзду вичікуємо, приготовлені вже місця по наших українських домах на провінції. Згідно з нашим покликом до Громадянства відкликнулися вже до нас отсі наші діячі, що з великою радістю повитають у своїх домах дорогих гостей. Є ними: відомий письменник Василь Стефаник в Русові, о. Волянський в Дичкові п. Бірки великі, о. Ксенофонт Сосенко, парох в Конюхах, п. Сильвестер Батюк, управитель школи в Стриганцях п. Товмач. о. Стефан Тесля, парох в Новім Селі коло Підволочиск, поет Остап Луцький, господар в Волі долголуцькій, в котрого домі є велика славістична бібліотека, о. Іван Лавчук, парох Товстого біля Грималова, п. Іван Шепарович, більший власник Колодіївки біля Станиславова і о. Р. Зарицький, парох Вікна п. Грималів. Нема сумніву, що тих зголошень буде більше. Проф. Крииський, що своїми творами ученого і літературного змісту завязався сильно з галицькою Україною, дістав аж кілька запрошень, а всім придніпрянським ученим галицьке громадянство буде дуже раде. Мило нам зазначити, що з Володимира Волинського заявив також бажання погостити у своїм домі одного ученого лікар д-р Полянський.

Відмічаємо сю радісну прояву, бо наші братя на Волині, в Холмщині та Підляшу, з малими вимками, майже не взяли участи у нашій збірці „Голодній Україні“. Надіємося, що приклад д-ра Полянського найде відгомін також у серцях инших громадян поза межами Галичини, що ще недавно ділили одну долю з братами в Київі, Харкові, Одесі. При сій нагоді звертається Комітет допомоги „Голодній Україні“ з просьбою до львівського Громадянства, щоби приютило у своїх мешканнях учених гостей з Великої України бодай на один тиждень, доки вони не випічнуть і доки Комітет не поладнає всяких паспортових формальностей і не скомунікується зі згаданими діячами, що жертвували свою хату на випочинок для придніпрянських братів. Просимо тільки о мешкання, бо про харч подбає вже Комітет. Скорі зголошення пожадані, щоби все було заздалегідь приготоване, а наші гості могли просто з двірця заїхати до мешкань.

Потреба порозуміння поміж всіми Комітетами допомоги „Голодній Україні“.

Окрім галицького Комітету завязано ще цілий ряд инших комітів, що займалися збіркою грошей. Найширшу жертвенність проявила досі Галичина. Дуже діяльним є „Союз Голодним України у Відні“, що працює під проводом проф. Мих. Грушевського, на котрого руки прислали Українці з Америки поверх тисяч долярів. Для збірки дару одноденного посту завязався у Відні другий комітет під проводом д-ра Перфецького, що серед збіднілої еміграції зібрав шістьсот тисяч корон. Маємо вістки про комітети в Берліні, Празі, Ужгороді, Подєбраді, Римі. В останніх часах утворив п. Вол. Винниченко новий комітет в Берліні, з ряду другий. Нема сумніву, що в Америці утворено також комітети, які вже висилали поживу на Україну. І хоч як треба організації збірок, так з другої сторони годі не відмітити браку порозуміння між всіми ними, через що не осягається таких вислідів, як би можна надіятися. Наведемо приклади: Віденський комітет хоче вислати вагон білля, одежі, обуви, приладів до писання на Велику Україну, щоби наші найвизначнійші робітники не ходили обдерті і босі зимою, та щоби могла вести культурно-наукову працю. О скільки всі комітети не порозуміються і не причиняться грошевими датками, намір віденського комітету не здійсниться з великою шкодою і кривдою для нашої культури. Між нашим громадянством в краю і на еміграції виявилося подиву гідне співревновання в заосмотренню в поживу придніпрянських членів Академії та взагалі учених і письменників, на котрих в Галичині сільське населення складало також дуже радо жертви. Прага, Відень, Львів, Рим висилали свої дари на згадану ціль і хоча вони були дуже пожадані і потрібні, то поза нею забуто на дрібну інтелігенцію українську, що не мала академічної степени і котрою ніхто не клопотався зі своїх, а місії д-ра Нанзена не впало також на думку нею занятися. Львівський комітет заопікувався еміграцією, що опинилася в Галичині та Польщі, але нам відомо, що декого з емігрантів обдарували також позагалицькі комітети, причім вислід буде такий, що неоден з емігрантів, який гірко бідує, остане без ніякої помочі, а другий дістане її двічи, або тричі. При тім не треба забувати, що поміч не є хвилева, що її треба розложити на довгий час для тих, що живуть на Придніпрянщині та серед нас, тому повинно бути порозуміння між всіми комітетами. Нема ціли сперечатися про те, де має бути централя. Вона залишиться за тим комітетом, що найбільше придбав, чи придбає і що найкращу розвине діяльність, одначе комітети повинні між собою порозумітися, як та звідки можна слати посилки в живности і одежі, щоби акція була плянова і як найбільше корисна. Поміж комітетами повинні бути як найдальше ідучі товариські зносини, а виключене всяке ворогування та підозрівання, бо на чолі станули люде з частими руками, а в українській громадській роботі досвідні діячі. Сих кілька гадок піддаємо під розвагу провідникам комітетів і виділам праці.

Дари з Америки.

Під адресою львівського Комітету вплинули в останніх днях через „Земельний Банк“ „Дністер“ дві поважнійші посилки в грошах. З Торонто в Канаді переслав п. Микола Юрчеків (143. Franklin Ave) квоту сто долярів, на котрі зложилися гості фестину гр.-кат. парохії 43 доляри, Тов. „Братня Поміч“ 21 долярів читальня „Просвіти“ ім. Франка 10 долярів, читальня „Просвіти“ ім. Шевченка 10 долярів, гості парох. забави 11 дол. і місцевий парох о. П. Сарматюк 5 долярів. Друга поважна жертва 93·75 дол. наспіла з Філядельфії від „Провидіння“ стовариш(ення) Українців католиків в Америці з такою допискою: „Наша Управа віднеслася до наших членів о підмогу для голодуючих і до тепер надіслали: відділ 79. — 10 дол., відділ 144. — 10 долярів, відділ 52. — 6.25 дол., збірка о. Льва Чапельського в Когузі 67.50 дол.

Маємо надію, що наші члени відгукнуться і будуть присилати збірки, які ми дальше будемо відсилати на книжочку „Дністра“ ч. 13.380. — Просимо нам прислати поквітовання. За екзекутивний Комітет „Провидіння“, о. Іван Ортинський, Дмитро Штогрин, Евген Якубович, Ом. Кульчицький“. — Під адресою „Дністра“ прислав також о. Ів. Велигорський з Гренвіль в Ню-Йорку в листі 2 доляри. — Комітет складає всім жертводавцям сердечну подяку і просить Американських Українців, щоби збирали як найчисленійші грошеві дари на ратування наших братів, Сестер, дітей та української культури!

Галичина дасть, що зможе, хоча польські заборони і конфіскати сильно підтяли акцію збірки, а инші наші культурні та національні потреби велять нам вскорі покінчити роботу. Вам, Браття, на вільній землі Вашінгтона вільно збирати, Ваша доля у новій вітчині лекша від нашої, тому просимо в імя тих, що гинуть і пухнуть з голоду, що обідрані серед морозів літа в неотоплених хатах проживають, поможіть, а ми зложимо прилюдний звіт зі всіх, хочби й найменших датків, зібраних в краю і серед Вас, а присланих на наші руки. Хто почуває себе Українцем, членом великої, дасть Бог, в недалекій будучині зединеної та вільної, великої України, сей сповнить свій обовязок любови брата і зложить щедрий даток згідно зі своєю спроможністю і національною честю!

Щедра жертва.

На руки львівського Комітету зложив відомий меценат д-р Филип Евин, адвокат у Львові квоту сто тисяч мп. на допомогу „Голодній Україні“. — Vivant sequentes!

Заборона збірки в Любачеві.

L. 203 pouf.
W sprawie zbiórki na rzecz
głodnych na Ukrainie.

Do
P. na Dr. Jana Połochajły
w Lubaczowie.

Lubaczów, dnia 5. sierpnia 1922 r.

Zawiadamiam Pana, że odezwa z 21./VI. 1922 wydana do ludności przez „Komitet pomocy głodnej Ukrainie w Lubaczowie“ podpisana przez prezesa wzmiankowanego komitetu p. Dr. Stefana Ardana i innych sprzeciwia się postanowieniom ustawy z 15./XI. 1867 r. Dz. u. p. p. Nr. 134, gdyż zezwolenie na przeprowadzenie akcji zbiórkowej zależnem jest od zatwierdzenia statutu przez Województwo, czego Komitet lubaczowski dotychczas nie uczynił.

Aż do czasu dopełnienia tych warunków nie może Komitet rozwijać akcji składkowej pod zagrożeniem skutków prawnych na wypadek niezastosowania się do tego zarządzenia.

Zechce Pan jako zastępca nieobecnego prezesa wstrzymać akcję zbiórki w całym powiecie, zatrzymać zebrane datki aż do dalszej decyzji i powiadomić tutejsze Starostwo o ilości zebranego zboża i gotówki przy równoczesnem wykazaniu się zapiskami.

Підпис нечиткий.
Powiatowy komendant.

біб: Вас. Ткачук, А. Греметчук, М. Мельничук, Дм. Мартищук.

Базар — пов. Чортків, по 1000, Лотоцький Іван, Пилипчук Степан, Угрин Тетяна, Мотуз Олекса, Кріль Іван, Гулей Юрко, Мазур Ілько, Тивоняк Яким; по 500, Мотузишин Данько, Жачковський Іван, Мотуз Тимко, Андрусин Данько, Мотуз Сафят, Поперечний Стефан, Микуляк Михайло, Шпачинський Ксавер, Мотуз Михайло, Остафійчук Юліян; по 200, Бабюк Дмитро, Марич Іван; по 100, Гулей Іван, Галабура Іван, Шевчук Варвара, Мотуз Іван, Подвірний Михайло, церковна збірка 90.0 мп.

Паушівка — пов. Чортків по 1000, Дубчак Михайло, Гушуляк Антін; по 500, Іваськів Ромек, Гособич Гринь; по 200, Мазур Ілько, Вацик Іван; по 100 Ірисунька Олекса, Тацій Василь, Мазур Михайло, Карпінець Михайло, Півторак Дмитро, Слободян Дмитро, Гасович Дмитро, Гасович Гринь.

Риманів, по 500: Волянський Роман, Тарнович Олександер; по 300 Дорош Осип; по 200 Остаф Павло, Тарнович Юліян, Тарас Николай; по 100 Могульський, Тарнович Мірон, Тибель Марія, Тибель Анна, Філь Николай, Гомда Николай Тарнович Андрій

Бонарівка — пов. Стрижів, по 1000 Левко Петро, Ковалінський, Качмарський Лешко, В. Голей, Левко Теодор, Солтисік Петро, Солтисік Андрій, Качмарська Марія, Й. Качмарський, В. Лиско, М. Гавай, Г. Хомяк, М. Опарівський, Буньо Настя, М. Гавей; по 600 Качмарський Андрій, М. Качмарський; по 500 Гавай, Солтисік Іван, Н. Левко, В. Голодинський, В. Шуплат, Солтисік Дмитро, М. Солтисік, Ст. Качмарський, Анд. Солтисік, Н. Кушнір, П. Сосновська Н. Солтиск, В. Качмарський, Василь Ст. Шуплат.

В Мостисках — збірка в церкві по 1500 Щур Марія; по 1000 Головка Василь, Чухрай Григорій, Купіняк Антін, Грех Василь, по 500 Головка Антін, Н. Н. через Кміцикевича, Кошик Антін, Досток Іван; по 400 Мік Анастазія; по 300 Кошик Іван, Мриц Єва, по 200 Кулій Іван, Пейцер Іван; по 140 Вацик Катерина; по 100 Долгун Іван, Врубель Григорій, Чухрай Стефан, Оболонк Анна, Мриц Іван, Букартик Магдалина, Троць Петро. Инші менше як по сто марок.

В адміністрації „Діло“ на „Голодну Україну“ зложили: Гром. Ланівці через о. Гуньовського 30.000, Богатюк Михайло, збірка 20.000, Кандидатки укр. жіночої семинарії відділ А 7000, відділ III. Б 16.000, с. Франчуки пов. Бережани 16.100, парохія Смодна 15.030, пар. Черганівка 9520, пар. Залізці пов. Ходорів 12.500, о. Петро Давосир від себе і збірка в Парохії Ліщина 11.680, о. С. Стецько Камінка, збірка 11.000 (о. Закалюк, Іван Сальдяк по 100)), о. Іван Чичула, збірка Дністрик дубов. 10.530, Микола Зубрей, Буск зб. учит. Окр. Буск 10.500, (та кличуть всі Окружні відділи), о. Микита Баранецький Воля Якубова, збірка з акафисту 10.000 о. Бернацький зб. парохії Германів 10.000, о. Вол. Винарський Іванівка 10.000, о. Юр. Галікевич Рожанка вижна 9.000, о. Дмитро Грабець Обертин 8500, Іван Устіянович Латач 6.500, громада Стецева 5015 по 5000 Спілка „Сила“ Ляшки гост. д-р Богдан Савчак, Щирець, д-р Рінецький Сокаль, Іван Чайків, Павло Береза замість повідомлення про своє вінчання, Осип Гузар Львів, Лев Посацький канд. нот. Ряшів, Видав. Добра книжка Львів; по 4950 Дмитро Андрієвський Брукселя; по 4000 Марія Борщівна і Іван Головінський, д. Іван Зілинський, Львів; по 3500 о. Лошний Андрій Грабківці; по 3133 Петро Мурський зб. на Клепарові; по 3000 Евгенія Кузьманівна Самбір, Теодор Потейко Замочок, Семен Хандерис Львів; 2710 збірка на весілю у Антона Митюка Потятичі; 2535 зб. Осип Дорош Риманів; 2500 Йосафат Колодій Щирець, Іван Вітик Ярославі, шкільні діти в Сільци белзькім

ро 2000 о. Мих. Ковальчик Висока, Онуф. Браташ Висока, громада Ляшки гостинні, Т. О. Доброміль, о. Юрій Гошка Гордина, Роман Малтич Могетич уч. Людвиківка, о. Волод. Бабій, Омелян Литвин Супроніївка, о. П. Наболотний Говилів великий, Лев Нагірський Бережани, о. Юл. Гранківський Баня берез., о. Волод. Чайківський від гром. Золочів, о. Зиновій Кисілевський Гриніввї, Марія Скоробогата Коропець, Григорій Гонтарський Ходорів ради, Щербатюк Бережани, Андр. Вовк Поплавники; 1600 Васил Запівний Усте Руська; по 1500 о. Йосиф Тихович Ляшки гост., Андрій Горак Ляшки, Йосиф Злобачевський Ляшки, церков з акафисту в Ляшках, церков Суходіл збірка, хлопці на забаві в Вол Якубовій; 1430 збірка в церкві Черганівка і Смодна по 1000 Осип Ковальчик Висока, Юстина Вольденбург Висока, о. Мик. Дрогомирецький Смодна, судя Гуменний Щирець, о. Бронислав Гоцький Перединьниця, о. Плятон Карпинський Теребовля, Іван Різник Львів, Оля Гоїв Снятин, Теофан Голинський Львів, о. Іван Яросевич Райське, о. Семен Стецько Кам'інка, Осип Ременюк Дрищів, Зіновія Масяк Незнаєва, Кіндрат Тхір Незнаєва, Василь Согар Львів, д-р Гамань Тернопіль, Марія Галушка управ. пром. бурси Львів, о. І. Садовський Стінка, Мицак Петро Вжесна, Бачинська В. Львів 1000 кличе: Олену Ровдольську, А. Дорундякову і Скрентовичівну всі зі Львова, 800 інж. Роман Коритовський Краків, 700 Марія Мохнацька церк. сестр, по 675 Ст. Комарянський і Петро Бігус Куряни, по 600 Евстахій Лельо Пільзно, Роман і Оксана Сагарі, по 500 Леонтина Івасечко Львів, Т. Шкільник Теплиці, Гриць Білий Бортники, Франц Маляник Хирів, д-р Грицай Варшава, 300 Богдан Шматера Зіпемянка, 200 Шіфмілер Львів, по 100 Омелян Стецько уч. III. кл. гімн., Ярослав Стецько уч. II. кл. гімн., Оксана Стецько уч. III. кл. народ.

Курс грошей.

Львів, дня 13. вересня 1922.

Доляри американські	6.800—6.825
„ „ (1. і 2-ки	6.700—6.725
Доляри канадійські	6.600—6.640
„ „ (1. і 2-ки	6.500—6.557
Марки німецькі	5·20—5·35
„ „ (сотки)	5·00—5·00
„ „ (дрібні)	4·80—5·10
Леї румунські	40·00—41·00
„ „ (дрібні)	49·50—40·50
Корони чеські	210·00—220·00
„ „ (дрібні)	200·00—2·0·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.500·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	14·00—18·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·20—1·40
„ сотки	1·20—1·40
„ 25-ки	1·00—1·20
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки французькі	580·00—600·00
Фунти стерлінгів	31.600·00—32.200·00
Франки швайцарські	1.150·00—1.180·00

Золото.

20 кор.	24.200·00—24.700·00
20 франк.	22.800·00—23.500·00
20 марк. нім.	27.000·00—27.700·00
Фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	32.000·00—32.900·00
Доляри	6.800·00—6.900·00

Срібло.

Корони австр.	460·00—800·00
5 кор. австр.	2.450·00—2.500·00
Фльорени австр.	1.140·00—1.350·00
Рублі	2.100·00—2.180·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	4.800·00—4.900·00
„ „ полов. і ¼	4.700·00—4.750·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.600·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.100·00
Леї румунські	460·00—465·00

НАДІСЛАНЕ.

Оператор Д-р Яків Зельцер
Львів, вул. Фредра 7. повернув і ординує як звичайно.
679 1-3

ОПОВІСТКИ.

Вписи на І. рік мужеського відділу приватного учительського семинара УПТ. відбуваються в днях 13—18. с. м. пополудни від год. 3—5. в Управі школи при вул. Мохнацького ч. 12. Зголошуватися як най скорше. При вписі належить предложити метрику, лікарське свідоцтво здоровля і останнє шкільне свідоцтво. IX 2—3

П. Морозовська з Углова зложить до 19. ц. м. 5.000 мп на „Рідну Школу", в противнім случаю справу віддам судови. — Клим Сень. 676 1—1

Повіт Золочівський Округ! Доводиться до відома всім інтересованим, що дня 15. вересня п. р. розпочинається приватна наука на І. році учит. семінарії і приготовному курсі до семінарійної матури. — Управа. 674 1—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би що небудь про **Миколу Федорів**, що в 1916 р. був в російськім полоні в области Омск, гор Петропавловск 25 рота, табор 257, буде ласкавий повідомити жену Катерину Федорів в Винограді почта Гвоздець. 678 1—1

Хто знав би що-небудь про судьбу **отамана жандармерії ГА Льва** і його жени **Анни Індишевських**, котрі до нині не повернули з В Украіни, зволить се подати до відома канцелярії адвоката д-ра Льва Бачинського, Станиславів, Голуховського 33. 675 1—2

Дрібні оголошення.

УПРАВИТЕЛЬ з віду кольоніяльно-снід. (знаючий звгляди господарські) самості най книговодець глядає місця-заняття в більших Спілках (кооперат.) за кавцією Ласкаві згол до Адм. „Діла" під „К. 100.000". 589 3—3

СУБСТИТУТ нотаріяльний з практикою від 1903 р. з чого 7 літ не почислених, шукає посади від 1. січня 1923. Зголошення до Адміністрації під Субститут. 672 1—3

СТАРШУ, солідну служницю, уміючу варити і гарно прятати прийму до двох осіб за доброю винагородою. — Адреса в Адмін. 680 1—1

ВЕЛИКИЙ ДОХІД для інтелігентних і метких людей в кождій місцевости дає аквізиція оголошення (заняття рівнож в свобідних хвилях). За поясненням звертатися до експедиції оголошень „Ест", Станиславів, Асника 1. 667 1—3

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Продам дуже добре просперуючий першорядний готель, реставрацію, каварню з приводу виїзду за границю. Зголошення приймає експедиція оголошень „Ест" Станиславів, Асника 1. 677а 1—3

ПЛУГ ПАРОВИЙ КОМПЛЕТНИЙ в доброму стані на продаж: Плуг-„Ест" Станиславів, Асника 1. 677б 1—3

САЛЬОН МОД, Зиблікевича 43, І. пов. продає найновіщі жіночі капелюхи від 5500 мп. та приймає аксамітні, фільцові і велюрові до фарбовання, переробльовання та фасоновання від 2500 мп. 671 1—1

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гиблярки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружляки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Баторого 4. 1277б) 0—30

ВОЗИ, візки, колеса окуті і некуті поручає парова фабрика Дзюбинський і С-ка Трушевичі-Ніжанковичі. 660—2—5

СКЛАД нот Романовича 11. біча площі Академічної. Висилка на провінцію. 406 4—4

ІНСТРУКТОРА до двох дітей, V. кл. реальн. гімн і II. кл. гімн., пошукує парохіяльний уряд Węglówka ad Krosno. 650 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Надзвичайні Загальні Збори ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОВІТОВОЇ СПІЛКИ
стов. зар. з обмеженою порукою
в ПІДГАЙЦЯХ

відбудуться дня 29. вересня 1922. о год. 11. перед полуднем в домі читальні „Просвіти" в Підгайцях з слідуючим деннним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з дотеперішної діяльности.
3) Зміна статута, зглядно перемінення стоваришення на кооперативу.
4) Доповняючий вибір Надзірної Ради.
5) Затвердження одного члена Управи і двох заступників.
6) Внесення і запити.

На случай браку приписаного комплету відбудуться другі Загальні Збори того самого дня в тім самім місци о 12. год. в полудне.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Стефан Левицький голова. 665 2—2 *Осип Лада* секретар.

Накладом У. П. Т. вийшла з друку перша частина (на цілу пяту і початок шестої кляси середних шкіл) христоматії:

Старе Українське Письменство Михайла Возняка.

Купуючі платять за цілу книжку, а другу частину одержать в листопаді ц. р. за зворотом прикріпленого до заголовної сторінки купону. — Книжка около 30 аркушів друку, на прегарному папері, багато ілюстрована.

2—3

Головний склад -- КНИГАРНЯ Ставропигійського Інститута в піднаймі Українського Педаґоґічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

Фабрика млинських машин

М. КАНАРЕК, С-ка з обм. пор.

КРАКІВ, Шевська 9. Філія, ЛЬВІВ, Словацького 16.

Фабрика: Краків-Подґуже, площа Згоди.

будує млини пів- і цілоавтоматичні, як також господарські з гоном паровим, моторовим і турбіновим. Доставляє поодинокі машини всілякого рода найновіщих конструкцій власного і заграничного виробу. Штучне француське і шмерґлеве каміння. Голендри патент Каспар.

Турбіни сист. Францiз, льокомобілі, ропні і ссучо-парові мотори. Машини до обрібки дерева, трансмісії у всіх вимірах. Кошториси на бажання відворотно.

638 3—3

СХІДНІ ТОРГИ: Центральний Павільон, ґрупа І., ч. 760.

ЕЛЕҐАНТНІ ОСІННІ

РАҐЛЯНИ

в маґазинах мужеської і дитячої конфекції

КЕРНЕР

Львів, Трибунальська ч. 6.

Ширіть наш часопис!

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ

XXIV. 5—10

При вагонових офертах посилати прібки. — —

ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.

:-: ДАХІВКУ ПАЛЕНУ, АСБЕСТОВО-ЦЕМЕНТОВИЙ ЛУПОК :-:

„ЕТЕРНІТ“

ґонти, дахову папу, пісковану, спеціяльну, вапно, ґіпс — — і т. п. будівельні матеріяли кождої кількости — — сейчас доставляє

XX. 11—12

Горшовскі і С-ка

СКЛАД БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ

ЛЬВІВ, вул. БУЛЯРДА ч. 3. (бічна вул. Баторого).

Не лише реклями, але таки дійсність!!

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ у Львові при вул. Вірменській ч. 1. (в Народнім Домі) поручає Спілкам, Кооперативам і П. Т. Публиці **всякого рода шкіри на чоботи, черевики і підошви** по невисокій ціні. Українці! Памятайте, що гріш викинений у чужу кишеню не дає нам змоги економічно розвиватися. — Тому купуйте лише у своїх. — На складі товари ліпшої якости.

XXVI. 5—5

Перше Американське ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ **І. Вайнґартена** Дент.-техніка, орд. від 9—6 **в Станиславові**, вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальніщі штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Виривання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю“. — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

Ширіть наш часопис!

ЕЛЕҐАНТНІ І ТРЕВАЛІ

Капелюхи

є від

ІРЕ Д. ФІШ

СТАНИСЛАВІВ, вул. Карпінського ч. 7.

До Америки і Канади

найбільші і найскорші кораблі — на світі. —

Львів, вул. Сикстуська ч. 37.

(напроти почти).

Уважайте на число 37.!!!

Тернопіль, вул. Ґолуховського ч. 19. Станиславів, вул. 3. Мая ч. 12.

458 3—4

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10